

Täysistunto

Maanantai 12.12.2016 klo 23.46—4.27

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 231/2016 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 19/2016 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

3.23 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Tässä uudistuksessa on sekä hyviä että huonoja puolia.

Hyvät puolet ovat ne, että se hyödyttää erityisesti pienituloisia opiskelijoita, yleinen asumistuki on ympärivuotinen ja se huomioi myös opiskelijoiden asumislisää paremmin paikkuntakohtaiset erot vuokratasossa.

Tähän esitykseen ja yleisen asumistukeen liittyy kuitenkin myöskin selkeitä ongelmia, jotka olisi tullut huomioda ennen uudistuksen toteuttamista. Uudistusta ei myöskään olisi pitänyt tehdä rahoittamalla opiskelijoiden siirtoa yleisen asumistuen piiriin leikkaamalla kaikkien asumistukea saavien tuloja ja tukea. Yksi keskeinen ongelma yleisessä asumistuessa liittyy siihen, että samassa taloudessa elävien tulot lasketaan yhteen, vaikka ihmisillä olisikin erilliset vuokrasopimukset. Yleistä asumistukea myönnettäessä samassa osoitteessa asuvien henkilöiden katsotaan automaattisesti muodostavan yhden ruokakunnan, jonka taloutta tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena. Tämä on erityisen ongelmallista opiskelijoiden kohdalla, jotka yleensä asuvat esimerkiksi kimppekämpissä tai muissa vähän poikkeavissa asumisjärjestelyissä.

Myös perheellisten opiskelijoiden asema heikkenee selvästi tämän uudistuksen myötä, kun opintotuki jatkossa huomiodaan tulona yleisen asumistuen määräytymisessä. Tämä tarkoittaa sitä, että uudistus vähentää jo valmiiksi pienituloisten perheellisten opiskelijoiden toimeentuloa.

Huolta herättää meissä myöskin se 40 000 opiskelijan joukko, joka tämän uudistuksen myötä jää kokonaan ilman asumiseen suunnattua tukea, ja toivomme, että hallitus seuraa tämän uudistuksen vaikutuksia myös näihin opiskelijoihin ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin heidän asemansa parantamiseksi.

Esitän vastalauseen 2 mukaisesti, että valiokunnan mietintöön sisältyvä toinen lausumaehdotus hyväksytään mietinnön mukaisena mutta ensimmäisen lausumaehdotuksen sijasta hyväksytään vastalauseen lausumaehdotus ja hyväksytään lisäksi uusi lausumaehdotus 3.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 131/2016 vp

3.26 Anders Adlercreutz r: Värderade talman! Edustaja Andersson tuossa hyvin käsittelee jo tämän lakiehdotuksen ongelmat. Kokonaisuudessaanhan tämä on periaatteessa positiivinen uudistus, niistä syistä, jotka edustaja Andersson tuossa nosti esille, muun muassa sen vuoksi, että se ottaa paremmin huomioon muuttuvat vuokratasot eri puolilla Suomea.

Mutta ongelmiakin on: erityisesti opiskelevat lapsiperheet ovat tämän myötä entistä huonommassa asemassa, ja se jäykkyys, joka tässä on sisäänrakennettuna ja joka ei esimerkiksi käsittele kimppakämpässä asuvia opiskelijoita tarkoituksenmukaisesti.

Sen takia ehdotan, että eduskunta hyväksyy vastalauseen 3 mukaiset kaksi lausumaa, jotka nimenomaan pyrkivät korjaamaan näitä asioita. Ja toivon, että sen myötä sitten ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.

3.27 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Anderssonin tekemiä ehdotuksia.

3.27 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Pitemmittä puheitta: Edustaja Andersson toi erittäin hyvin esille tämän lain sisältöä ja sen hyviä puolia, mutta myös huonoja puolia, joiden takia SDP on esittänyt omassa vastalauseessaan, että tämä lakiesitys tulisi hylätä. Ja jos tämä lakiesitys ei tule hylätyksi eduskunnan käsittelyssä, niin esitän, että tähän valiokunnan mietintöön sisältyvien lausumaehdotusten lisäksi — täällä lukee "sijasta" mutta pitäisi lukea "lisäksi" — hyväksytään kaksi lausumaa vastalauseen 1 lausumaehdotusten mukaisesti.

Meillä on lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen piiriin toteutetaan niin, että yleisen asumistuen myöntämisen ehtoja ei heikennetä siirtymästä johtuvien kustannusten kompensoimiseksi, ja muutoksen vaikutusta opiskelijoiden toimeentuloon on seurattava. Erityisesti perheellisten opiskelijoiden asema otetaan uudistuksen jälkeen erityistarkasteluun ja aloitetaan valmistelu heidän asemansa parantamiseksi."

Ja toinen lausuma: "Eduskunta edellyttää nopeita ja tehokkaita toimia, jotta kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon, sisältäen opiskelija-asuntotuotannon, kannustimia parannetaan ja vaikuttavuutta seurataan, sillä kohdennetut rakentamisen tarjontatuet ovat tehokas keino lisätä kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon määrää ja sitä kautta hillitä asumiskustannusten nousua."

3.29 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Täällä on tosiaankin tuotu puheenvuoroissa esille se, miten tämä yleisesti parantaa opiskelijoitten asemaa, kun siirrytään yleisen asumistuen piiriin, paitsi sitten tätä yhtä ryhmää elikkä perheellisten opiskelijoitten tilannetta. Siinä mielessä huomenna tulemme varmaankin KD-ryhmänä sitten kannattamaan kaikkia niitä lausumaesityksiä, joissa on huomioitu tämä perheellisten opiskelijoitten asema ja toivotaan siihen parannusta. Ja tuossa jo aiemmissa puheenvuoroissa käytiin läpi sitä, millä tavalla KD omassa vaihtoehtobudjettiesityksessään on laskenut sitten, miten tätä perheellisten opiskelijoitten elämäntilannetta voitaisiin helpottaa tällaisella huoltajalisällä.

3.29 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Ehkä sen verran vielä konkretiaa ja täsmällisyyttä, koska jo nykyisellään jopa 60 prosenttia perheellisistä opiskelijoista elää köyhyysrajan alapuolella ja opintotukeen kaavaillut leikkaukset sekä opiskelijoiden siirto yleisen asumistuen piiriin vaikuttavat vielä monella tavalla heikentävästi perheellisten opiske-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 131/2016 vp

lijoitten toimeentuloon. Tällä argumentaatiolla haluan tukea edustaja Kiljusen tekemää hylkyesitystä ja myöskin koskien näitä lausumia.

3.30 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Adlercreutzin tekemiä vastalause-esityksiä.

3.30 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Käsitlemme nyt tätä yleistä asumistukilakia, jossa opiskelijat siirretään yleisen asumistuen piiriin samaan aikaan, kun toteutetaan opintotukea koskevat muutokset. Tässä yhteydessä on ilo huomata, että nyt opiskelijajärjestöjen ja muun muassa Kelankin suosima esitys siitä, että opiskelijat siirretään yleisen asumistuen piiriin, toteutetaan.

Sitten on hyvä myös huomata, että mikä tässä on erityisen hyvä, on tämä ympärivuotisuus. Eli nyt tavallaan eri asumistukijärjestelmissä ei tarvitse opiskelijan pomppia toisesta tukimuodosta toiseen, vaan tämä helpottaa myös ympärivuotista opiskelua. Keskimäärinhan opiskelijoilla nousee noin 60 euroa kuukaudessa tämä tuki, ja kaiken kaikkiaan erityisesti yksin asuvista opiskelijoista 81 prosentilla opiskelijoista tuki nousee. Häviäjiä ovat tässä muutoksessa erityisesti pariskunnat, joitten yhteenlasketut tulot ovat niin suuret, että he eivät tukea tarvitse. Minun mielestäni on oikein ja sosiaalisesti oikeudenmukaista, että niille, joilla on tuloja omasta takaa, ei sitä tukea niin paljon anneta, vaan se tuki kohdennetaan jatkossa enemmän niille, jotka enemmän sitä tukea tarvitsevat.

Ongelmana tässä muutoksessa, ja ketkä pitää huomioida, ovat esimerkiksi kimppakämpässä asujat. Heidän pitää jatkossa, että saavat tämän tuen paremmin itselleen, olla erillisellä vuokrasopimuksella jokainen. Sitten on nämä perheelliset opiskelijat, joilla tässä muutoksessa keskimääräinen menetys on 27 euroa kuukaudessa ja noin 40 euroa kahden huoltajan perheessä, ja heitä ajatellen huoltajakorotus on tärkeä, että tämä toteutetaan (Puhemies koputtaa) sitten opintotuki- ja asumistukimuutosten yhteydessä.

3.33 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Juuri niin, on todella tärkeää, että toteutetaan. Sisältyykö se tähän ehdotukseen, että se toteutuu? Kysymys on siitä, että jätetään tulevaisuuteen sellaista, mikä on haaveissa. On hienoa, että hallituksessa on hyvää tahtoa, mutta se ei ole toteuttamassa sitä. Nyt tämä jätetään sitten tuleville hallituksille, tuleville eduskunnille, kun tämä nyt esityksenä viedään kuitenkin hallituspuolueiden kansanedustajien voimin lävitse, mikä todellakin tarkoittaa sitä, että perheellisten opiskelijoiden asemaa heikennetään. Tätä, mitä ollaan tekemässä ja heikentämässä, nyt ei mikään prosenttiluku siitä, keidenkä asema paranee, voi vain muuksi muuttua. Siinä mielessä, edustaja Jarva, en oikein ymmärrä tätä logiikkaa, että nyt leikataan joiltakin ja sitten jätetään toiveen varaan jotakin.

3.34 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Tämän yleistä asumistukea koskevan muutoksen yhteydessä ympäristövaliokunta on todennut täällä lausumaehdotuksessaan, että "eduskunta edellyttää, että uudistuksen vaikutuksia perheellisten opiskelijoiden toimeentuloon seurataan ja sen perusteella arvioidaan mahdolliset lainsäädännön uudistamistarpeet, esimerkiksi opintorahan huoltajakorotus". Tämäkin on hyvä, mutta itse asiassa sivistysvaliokunta on sitten opintotukea koskevassa esityksessä tehnyt lausuman, että edellyttää, että hallitus harkitsee tämän huoltajakorotuksen käyttöön ottamista osana opintotukea, ja tästähän myös hallituspuolueet ovat ottaneet kantaa, että tämä tulee käsitellä ensi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 131/2016 vp

kevään budjettiriihen yhteydessä. Ja kun nämä opintotukeen kohdistuvat muutokset tulevat sitten ensi vuoden elokuussa voimaan, niin tässä on vielä ensi keväänä hyvinkin aikaa käsitellä tämä asia ja myöskin sitten todeta, että jos vielä joitakin muita muutoksia tarvitsee tehdä tässä opintotuki- ja yleisen asumistuen muutosten yhteydessä, niin korjataan nämä valuvirheet, mitä tässä muutosten yhteydessä tulee, ja korjataan tämä tilanne erityisesti näitten perheellisten opiskelijoitten osalta.

3.35 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Jään odottamaan ja tulen kättelemään, jos näin tulee tapahtumaan.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.